

Национальная академия наук Азербайджана
Институт философии (Азербайджан)
ГВУЗ «Ужгородский национальный университет» (Украина)
Дрогобыцкий государственный педагогический университет
имени Ивана Франко (Украина)
Національна академія наук Азербайджана
Інститут філософії (Азербайджан)
ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (Україна)
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка (Україна)

**ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЕ И ПРИКЛАДНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ:
СОВРЕМЕННЫЕ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ
РЕШЕНИЯ И ПОДХОДЫ**
Сборник материалов II-й Международной
научно-практической конференции

**ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ:
СУЧАСНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ РІШЕННЯ ТА ПІДХОДИ**
Збірник матеріалів II-ї Міжнародної
науково-практичної конференції

Баку – Ужгород – Дрогобыч
Пісвіт, 2017
Баку – Ужгород – Дрогобыч
Пісвіт, 2017

*Рекомендовано Ученым советом Института Философии
Национальной академии наук Азербайджана
(протокол № 2 от 28 февраля 2017 года)*

УДК 001.89(477+479.24)(08):005.745

ББК 94.3

Ф 94

Ф 94 Фундаментальные и прикладные исследования: современные научно-практические решения и подходы: сборник материалов II-й Международной научно-практической конференции / [редакторы-составители А. Душный, М. Махмудов, В. Ильницкий, И. Зимомря]. – Баку – Ужгород – Дрогобыч: Пóсвит, 2017. – 636 с.

ISBN 978-617-7401-47-5

В сборнике опубликованы статьи участников II-й международной научно-практической конференции «Фундаментальные и прикладные исследования: современные научно-практические решения и подходы». В материалах раскрываются вопросы философии, педагогики, психологии, социологии, истории, культурологии, искусствоведения, языкознания и литературоведения, физического воспитания и реабилитации, биологии, экологии и охраны окружающей среды, туризмоведения, краеведения, политологии, юридических, экономических и естественных наук,

Издание адресовано научным работникам, преподавателям и студентам высших учебных заведений.

Редакционная коллегия:

Душный А.И. – кандидат педагогических наук, доцент, член-корреспондент Международной академии наук педагогического образования (Украина);

Жигайло О.О. – кандидат психологических наук, доцент (Украина);

Жовтани Р.Я. – кандидат филологических наук, доцент (Украина);

Зимомря И.Н. – доктор филологических наук, профессор (Украина);

Ильницкий В.И. – доктор исторических наук, доцент (Украина);

Грибок Н.Н. – кандидат педагогических наук, доцент (Украина);

Мамедзаде И. – доктор философских наук, профессор ИФ НАН (Азербайджан);

Махмудов М. – доктор философии, ведущий научный сотрудник ИФ НАН (Азербайджан);

Медведык Ю.Э. – доктор искусствоведения, профессор (Украина);

Мустафаев А. – доктор философских наук, профессор ИФ НАН (Азербайджан);

Пагута М.В. – кандидат педагогических наук, доцент (Украина);

Тагиев А. – главный научный сотрудник ИФ НАН (Азербайджан).

Рецензенты:

Скотна Н.В. – доктор философских наук, профессор, ректор Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко (Украина).

Буниятзаде Т. – академик, действительный член Национальной академии наук Азербайджана

© Национальная Академия Наук Азербайджана, 2017

© Дрогобычский государственный педагогический университет имени Ивана Франко, 2017

© Душный А., Махмудов М.,

Ильницкий В., Зимомря И., 2017

© Пóсвит, 2017

ISBN 978-617-7401-47-5

*Рекомендовано Вченою радою Інституту Філософії
Національної академії наук Азербайджану
(Протокол № 2 від 28 лютого 2017 року)*

УДК 001.89(477+479.24)(08):005.745

ББК 94.3

Ф 94

Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи: збірник матеріалів II-ї Міжнародної науково-практичної конференції / [редактори-упорядники А. Душний, М. Махмудов, В. Ільницький, І. Зимомря]. – Баку – Ужгород – Дрогобич: Півсвіт, 2017. – 636 с.

ISBN 978-617-7401-47-5

У збірнику опубліковані статті учасників II-ї міжнародної науково-практичної конференції «Фундаментальні та прикладні дослідження: сучасні науково-практичні рішення і підходи». В матеріалах розкриваються питання філософії, педагогіки, психології, соціології, історії, культурології, мистецтвознавства, мовознавства і літературознавства, фізичного виховання та реабілітації, біології, екології та охорони навколишнього середовища, туризму, краєзнавства, політології, юридичних, економічних й природничих наук.

Видання адресоване науковцям, викладачам і студентам вищих навчальних закладів.

Редакційна колегія:

Душний А.І. – кандидат педагогічних наук, доцент, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти (Україна);

Жигайло О.О. – кандидат психологічних наук, доцент (Україна);

Жовтані Р.Я. – кандидат філологічних наук, доцент (Україна);

Зимомря І.М. – доктор філологічних наук, професор (Україна);

Ільницький В.І. – доктор історичних наук, доцент (Україна);

Грибок Н.М. – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна);

Мамедзаде І. – доктор філософських наук, професор ІФ НАН (Азербайджан);

Махмудов М. – доктор філософії, провідний науковий співробітник ІФ НАН (Азербайджан);

Медведик Ю.Є. – доктор мистецтвознавства, професор (Україна);

Мустафасєв А. – доктор філософських наук, професор ІФ НАН (Азербайджан);

Пагула М.В. – кандидат педагогічних наук, доцент (Україна);

Татієв А. – головний науковий співробітник ІФ НАН (Азербайджан).

Рецензенти:

Скотна Н.В. – доктор філософських наук, професор, ректор Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (Україна).

Буніятзаде Т. – академік, дійсний член Національної академії наук Азербайджану

© Національна Академія Наук Азербайджану, 2017

© Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка, 2017

© Душний А., Махмудов М.,

Ільницький В., Зимомря І., 2017

© Півсвіт, 2017

ISBN 978-617-7401-47-5

ЛІТЕРАТУРА

1. Аристотель. Политика / Аристотель // Сочинения. В 4 т. Т. 4. / Аристотель; [ред. тома и авторы вступ. статей А. И. Доватур, Ф. Х. Кессиди]. – М.: Мысль, 1983. – С. 376–644.
2. Вступ до соціальної роботи / за ред. Т. В. Семигіної, І. І. Миговича. – К.: Академвидав, 2005. – 304 с.
3. Історія філософії. Словник / за заг. ред. В. І. Ярошовця. – К.: Знання України, 2006. – 1200 с.
4. Попович М. В. Гуманізм / М. В. Попович // Енциклопедія історії України: Т. 2: Г-Д / [редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін.]. – К.: Наукова думка, 2004. – 688 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.history.org.ua/?termin=Gumanizm>
5. Старинець О. Гуманістичні витоки соціалістичної ідеї / О. Старинець // Віче. – 2008. – № 11. – С. 30–34.
6. Тофтул М. Г. Сучасний словник з етики / М. Г. Тофтул. – Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2014. – 416 с.

**Валентина КУТИШЕНКО,
Геннадій СТАВИЦЬКИЙ**
(Київ, Україна)

ПСИХОЛОГІЧНІ ОСНОВИ УМІННЯ ВИБУДОВУВАТИ БЛИЗЬКІ МІЖСТАТЕВІ ВІДНОСИНИ

У сучасному світі відбувається трансформація традиційного уявлення про важливі для успішної адаптації до життя індивідуально-психологічні характеристики чоловіка і жінки. Відповідно, виникають нові моделі міжстатевих відносин. Ці зміни потребують глибокого емпіричного дослідження та теоретичних узагальнень. Адже стрімке зростання кількості самотніх людей та розлучень сімейних пар вказують на нездатність багатьох людей вибудовувати конструктивні міжстатеві відносини. На нашу думку, причини цього слід шукати у психологічній площині. Вочевидь, виникає потреба у розвитку в сучасних чоловіків і жінок якостей, які сприятимуть їхній здатності до встановлення близьких стосунків з представниками протилежної статі. Саме тому означена нами проблема набуває сьогодні особливої актуальності.

Теоретичні здобутки про міжстатеві відносини представлені в працях класиків психологічної науки: А. Адлера, К. Хорні, З. Фрейда, К. Юнга. Різні аспекти гендерної соціалізації аналізуються у працях В. Авраменкової, Т. Говорун, О. Кікінежді, І. Клеціної, А. Палія. У сучасних дослідженнях значна увага приділяється особливостям подружньої взаємодії чоловіка і жінки (О. Здравомислова, О. Клецин, Г. Сафарова, Н. Чистякова), підготовці молоді до такої взаємодії (Т. Буленко, В. Кравець, Г. Сутріна), культурі ставлення до протилежної статі (Л. Головач, Н. Максименко, І. Мезеря, В. Стахневич).

Аналіз цих досліджень дозволяє зробити висновок про те, що міжстатеві відносини у психологічній науці розглядаються з двох сторін: об'єктивної і суб'єктивної. Об'єктивна сторона – це реальні відносини, в які чоловіки і жінки вступають у процесі своєї життєдіяльності, це система взаємодії, контактів, зв'язків, вчинків і поведінкових стратегій; суб'єктивна сторона – відображення цих відносин у вигляді сукупності уявлень, думок і почуттів, це оцінка суб'єктом або суб'єктами самих цих взаємодій і контактів [2].

У нашому дослідженні міжстатевих відносин об'єктом аналізу є система «особистість – особистість», де особистості мають протилежну стать. Ця взаємодія досліджується на рівні дошлюбних близьких відносин чоловіка і жінки, а специфіка проявів цих відносин аналізується через вивчення суб'єктивної оцінки сучасними студентками (вік 18 – 20 років) власних психологічних проблем, які заважають їм вибудовувати близькі стосунки з обраними ними чоловіками. Дослідженням було охоплено 115 студенток різних факультетів 2 – 3-їх курсів Київського університету імені Бориса Грінченка.

Результати емпіричного дослідження свідчать про те, що найчастіше студентки, аналізуючи появу певних труднощів у встановленні близьких стосунків з представниками протилежної статі, пов'язують їх з нечіткими власними статеворольовими уявленнями, а, відповідно, з певною поведінковою дезорієнтацією, зі страхами порушити гендерні норми та не відповідати гендерним стереотипам (*боюсь проявляти ініціативу у стосунках (я ж дівчина); невпевнена у собі; нерішуча; боягузлива; сором'язлива; не проявляю інтерес до чоловіка; не хочу бути нав'язливою; не відкрита до сексуальних стосунків; боюсь відкритися своїм почуттям; інколи занадто багато дозволяю, не знаю що можна дозволяти, що ні (27%)*).

На друге місце виходить така перешкода у встановленні близьких відносин як відсутність довіри, нездатність відкритися і довіряти іншій людині (*не можу довіряти; не відкриваюся; боюся, що він мене не зрозуміє; немає довіри, бо попередній хлопець зрадив; постійно згадує минуле; ревную до інших дівчат; всі хлопці однакові – на них не можна покластися (15%)*) та відсутність такої відкритості з боку чоловіка (*не дає мені тих емоцій, які я очікую; відчуваю холодність, брак уваги; потребу більшої відкритості (9%)*).

Третє місце серед причин, які заважають вибудовувати близькі стосунки з чоловіками, посіли проблеми, пов'язані з відсутністю певних комунікативних умінь, зокрема, невміння передати інформацію, нездатність вислухати та почути партнера, конструктивно вирішувати конфлікти, бажання нав'язати свою позицію, невміння управляти власними емоціями (*не чуюмо один одного; не розумію, що він хоче сказати; не вмію управляти емоціями; не хочу поступатися, навіть знаючи, що моя позиція хибна; не вмію з'ясовувати стосунки без проявів агресії; знаходжу проблему там, де її немає; драматизую ситуацію і конфліктую (19%)*).

Четверту позицію розділили між собою такі перешкоди, як нездатність здійснити правильний вибір партнера, невміння розібратися в собі, своїх переживаннях, потребах та невміння оцінити іншого (*не хочу бути з ним і втратити не хочу; не зразу розумію, хто мені потрібен; погано диференціюю флірт і дружбу; нав'язуюсь; швидко закохуюсь; люблю того, хто мене не любить (15%)*), а також відсутність толерантності, непримиримість до недоліків, завищені очікування (*він був з іншого соціального середовища і це мене дратувало; не можу прийняти іншого таким, як він є; багато очікую від чоловіка; вважаю себе ідеальною; роблю багато зауважень (15%)*).

Як висновок можна виділити такі психологічні основи уміння молодих жінок встановлювати близькі міжстатеві відносини з чоловіками: сформованість толерантності та емпатійності (де емпатійність розглядається як здатність сприймати світ очима іншої людини, бажання пізнати іншу людину із співчуттям і турботою, а не для того, щоб її контролювати [2]); наявність почуття захищеності і безпеки, впевненості в собі; відсутність підозрливості та прискіпливості, спроможність бачити в людях позитивні риси; наявність чітких статеворольових уявлень про себе як про статеву істоту, яка здатна робити, відповідно до своєї індивідуальності, самостійні вибори партнера, має соціальну сміливість, довіряє своїй інтуїції, усвідомлює свої

потреби, має розвинені перцептивні здібності, а також прагне розвивати навички відкритості, глибокої інтимної взаємодії на рівні співробітництва з особами протилежної статі та комунікативні навички, серед яких особливе місце відводиться навичкам вирішення конфліктів.

ЛІТЕРАТУРА

1. Уайнхолд Б. К. Бегство от близости. Избавление ваших отношений от контрзависимости – другой стороны созависимости / Б. К. Уайнхолд, Дж. Б. Уайнхолд. – СПб.: ИГ «Весь», 2011. – 528 с.

2. Клецина И. С. Психология гендерных отношений: дис. ... д-ра психол. наук: спец. 19.00.05 / И. С. Клецина. – СПб., 2004. – 460 с.

Гасанага МАМЕДЛИ
(Баку, Азербайджан)

РАЗНОСТЬ КУЛЬТУР – КВИНТЭССЕНЦИЯ РЕЛИГИОЗНОГО МИРОВОЗЗРЕНИЯ (КУЛЬТУРА КЛАССИЧЕСКОГО МУСУЛЬМАНСКОГО ВОСТОКА)

В истории великих культур классическая мусульманская культура занимает одно из важнейших мест. В свое время эта высокоразвитая, самобытная культура процветала на бескрайних просторах от Индии до Испании, включающих Ближний и Средний Восток и Северную Африку. Ее влияние ощущалось и ощущается сейчас во многих частях света; она явилась важным связующим звеном между культурами античности и средневекового Запада, уникальность этой культуры обусловлена особенностями ислама, который представляет собой не просто мировую религию, а целостную культуру – право и государство, философию и искусство, религию и науку, обладающих своей неповторимостью. И хотя ислам исторически близок многим европейским культурным традициям, сравнительный анализ этих различий, не очевидных на первый взгляд, показывает наибольшую удаленность ислама от европейского стандарта и его определенное сходство с китайскими религиозно-доктринальными нормами. Поэтому необходимо выяснить природу ислама, его направления.

Ислам является одной из универсальных мировых религий, религией откровения, которая выросла в VII в. из традиций таких монотеистических религий, как христианство и иудаизм, восприняв многие основные их положения и догмы. Сам ислам признает сущность этих религий тождественной с собственной догматикой, однако человеческое несовершенство привело к тому, что евреи и христиане неверно поняли смысл откровения одного и того же бога. Только пророк Мухаммед пришел с истинным откровением, исправляя ошибки своих предшественников.

Насколько, однако, исходные принципы ислама подобны основам христианства и иудаизма, настолько развитие основных идей ислама пошло совершенно другими путями. Простые идеи, рожденные в среде кочевников и купцов Аравийского полуострова, обрастали новыми пластами в условиях развивающегося феодализма на Ближнем Востоке. Поэтому сам ислам, будучи по своей сути религией, превратился в принципы, организующие весь ранний мир тогдашних обществ, подчиненных власти халифата. Ислам стал законом, определяющим социальные структуры и мораль общества, обоснование которых находится в священном Коране. Так как Аллах является абсолютным совершенством, то данная им

Ван С. Психоаналітичні рефлексії роману «Лель і Полель» Івана Франка: поміж фактами і літературною фікцією	449
Гладко К. Природа сміху у поетичній творчості О. Ірванця.....	452
Голомідова Л. Особливості композиції новели «Тонка» Роберта Музіля	454
Гонсалєс-Муніс С. Гендерна специфіка вживання власних назв у поезії Едрієнн Річ	456
Дмитрів І. Мотив духовної боротьби у творчості Б.-І. Антонича	458
Зимомря М., Зимомря І. Листування як фактор міжкультурної взаємодії	460
Зимомря М. Рівень художньої реалізації крізь призму порівняння.....	462
Зимомря О. Роль автобіографічного начала в угорській літературі другої половини ХХ століття.....	464
Литвин Л. Біблійний концепт «ангел» у заголовках текстів сучасних українських письменників.....	466
Малинович Р. Анатомія інтриги в романах «Інферно» Д. Брауна та «Аптекар» Ю. Винничука	468
Мандзюк Р. Художні особливості роману «Годинник без стрілок» Карсон МакКалерс.....	471
Мороз В. Філософсько-релігійна інтерпретація архетипів у ментальній свідомості українського народу.....	472
Панько О. Гумор та гротеск у літературі для дітей (на матеріалі творів Роальда Дала «Сім'я Дурків» та «Чудодійні ліки Джорджа»).....	474
Печарський А. Особливості індивідуального стилю Василя Симоненка: до проблеми новаторства.....	476
Свириденко О. Епістолярна практика митців-романтиків крізь призму естетики романтизму	479
Стаднік І. «Депеш Мод» С. Жадана і «БЖД» С. Ушкалова: проекція маскулінної ідентичності.....	482
Юрчук О. «Я виграв свою гонитву за безсмертям. Повір, ти можеш теж»: декілька слів про психотрилер Олександра Михеда «Астра».....	485

Мовознавство

Вереш М. Семантичні моделі німецьких християнсько-богословських термінів.....	487
Вислободська І. Діалектичне взаємовідношення смислу й значення мовного знаку.....	488
Гвоздяк О. Німецькі запозичення в українських говірках Закарпаття: семантичний аспект.....	490
Драбов Н. Псевдоінтернаціоналізми, або міжмовні омоніми: окремі труднощі при перекладі	492
Зевако В. Особливості функціонування вказівних займенників у східнополіській говірці.....	494
Калинич І. Формування компетенції в академічному письмі на прикладі есе.....	496
Качмар О. Мовна взаємодія учасників психотерапевтичного дискурсу	498
Левченко Т., Чубань Т. Лексико-семантичні потенціали відіменних і вербальних дієслів.....	500
Махоніна Н. Фразеологічні одиниці німецької мови та потреби евфемії: табу делікатності.....	502
Мусієнко А. Сучасні підходи до дослідження метафори.....	504
Патен І. Семантична категоризація концепту руху в сучасному мовознавстві.....	506
Поліщук Н. Просторове значення назв особи в німецькій і українській мовах	508
Хома В. Проблематика поняття іронії у лінгвістичних дослідженнях.....	509
Чаварга Я. Розвиток полісемії відносних прикметників англійської мови шляхом утворення якісних значень.....	511
Шум О. Проблема назви художнього твору в мові оригіналу та перекладу (на прикладі української та німецької мов)	513

ФІЛОСОФІЯ. КУЛЬТУРОЛОГІЯ. ПСИХОЛОГІЯ. СОЦІОЛОГІЯ.

Абасов А. Третій путь?!	515
Аббасова Г. Языковые процессы в современной азербайджанской культуре как фактор интеграции.....	519

Агасиева Э. Поиски потерянных национальных ценностей древней азербайджанской культуры.....	522
Алиев М. Межрелигиозный и межкультурный диалог в современном Азербайджане	528
Ахмедов М. Некоторые проблемы журналистской этики.....	531
Ахмедова Т. Антиномии европоцентризма	534
Багирова Ф. Социокультурные аспекты психологических различий	539
Боцвінок С. Гендерні уявлення про жіночу успішність.....	542
Гафарова Г. Памятники тюркской культуры	544
Гетьманчук П. Віктор Франкл про особливості психології концентраційного табору нацистської Німеччини	548
Грицук О. Життєві плани особистості в юнацькому віці	550
Денисюк Ж. Репрезентація постфольклору в комунікативних практиках Інтернет-мережі	551
Дуденко В. Школа «універсального еволюціонізму»	553
Корець А. Корекційна робота із особами юнацького віку, які мають наркотичну та алкогольну залежність	555
Кофто Д., Салата Г. Бібліотечно-інформаційна культура епохи цифрових технологій: нотатки до проблеми	556
Кравченко О. Філософія гуманізму як модель соціальної роботи	558
Кутішенко В., Ставицький Г. Психологічні основи уміння вибудовувати близькі міжстатеві відносини	560
Мамедли Г. Разность культур – квинтэссенция религиозного мировоззрения (культура классического мусульманского Востока)	562
Мамедова С. Концепции о социальных изменениях в средневековом востоке.....	571
Марасва У. Маркери української культури в епоху глобалізації.....	574
Махмудов М. Вопросы управления социокультурных ресурсов в современности.....	576
Rağazadə T. Qloballaşma dünyanın sosial-siyasi dəyərlərinin inteqrasiyasidir.....	580
Печеранський І. Путінізм як «хибний» консерватизм	583
Расулова Е. О взаимосвязи индивидуальной и коллективной памяти	585
Тарасова О. Психологічна структура професійної мобільності фахівців	588
Ткачишина О. Чинники формування та існування стереотипів у сучасному інформаційному просторі.....	591
Фурса С. Проблема тлумачення поняття «електронний підручник»	593
Халилова Х. Психологические особенности современных социальных систем.....	595
Харченко Л. Становлення особистості в умовах розвитку українського суспільства.....	597
Чаплінська О. Людина як таїна у філософії Г. Марселя	599
Черепанова С. Філософія освіти і пізнавальний досвід суб'єкта культури	601
Шпильова І. Соціально-психологічні практики розвитку людських ресурсів: проблема формування толерантності підлітків у ХХІ ст.....	602
Юхименко Н. Сучасні соціокультурні трансформації в Україні	605
Довідка про авторів	608

НАУКОВЕ ВИДАННЯ

**ФУНДАМЕНТАЛЬНЫЕ И ПРИКЛАДНЫЕ ИССЛЕДОВАНИЯ:
СОВРЕМЕННЫЕ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКИЕ РЕШЕНИЯ И ПОДХОДЫ**
Сборник тезисов II-й Международной
научно-практической конференции

**ФУНДАМЕНТАЛЬНІ ТА ПРИКЛАДНІ ДОСЛІДЖЕННЯ:
СУЧАСНІ НАУКОВО-ПРАКТИЧНІ РІШЕННЯ ТА ПІДХОДИ**
Збірник тез II-ї Міжнародної
науково-практичної конференції

Редактори-упорядники
Андрій Душний, Матлаб Махмудов, Василь Ільницький, Іван Зимомря

Літературний редактор
Лариса Лесишин

Макетування та верстка
Василь Герман

Дизайн обкладинки
Олег Лазебний

Здано до набору 25.02.2017 р. Підписано до друку 01.03.2017 р.
Гарнітура Arial Narrow. Формат 60х84 1/16.
Друк офсетний. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 36,96. Зам. № 360
Наклад 300 примірників

Свідectво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру видавців,
виготівників і розповсюджувачів видавничої продукції Серія ДК № 2509 від 30.05.2006 р.

Друк ПП «ПОСВІТ»
Адреса: вул. І. Мазепи, 7, м. Дрогобич, 82100 Україна
тел. факс (03244) 2-23-35, тел.: 3-38-50, 2-23-76.
E-mail: posvitdruk@gmail.com